

РИЗИК-ОРІЄНТОВАНЕ СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РЕЛОКАЦІЄЮ БІЗНЕСУ

У статті здійснено комплексне дослідження теоретичних і прикладних аспектів ризик-орієнтованого стратегічного управління релокацією бізнесу в умовах поглиблення глобалізаційних процесів, цифровізації економіки та посилення нестабільності зовнішнього середовища. Обґрунтовано, що в сучасних умовах релокація підприємства виступає не лише вимушеним антикризовим заходом, а й стратегічним інструментом довгострокової адаптації та підвищення конкурентоспроможності.

Визначено ключові мотиваційні чинники прийняття рішень щодо переміщення бізнесу, серед яких зниження операційних витрат, доступ до нових ринків і ресурсів, диверсифікація клієнтської бази, оптимізація логістичних процесів, використання податкових та інституційних переваг приймаючих юрисдикцій, а також мінімізація безпекових ризиків. Доведено, що релокація пов'язана з широким спектром потенційних загроз — регуляторних, економічних, логістичних, культурних, технічних і кадрових, — які можуть суттєво вплинути на фінансові результати та ринкові позиції підприємства.

Запропоновано концептуальну модель ризик-орієнтованого стратегічного управління релокацією, що має ітераційний характер і охоплює аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища, системну ідентифікацію ризиків, їх кількісну та якісну оцінку, ранжування за ступенем критичності, формування стратегій мінімізації та постійний моніторинг реалізації обраних рішень. Обґрунтовано доцільність використання матриці оцінки ризиків як інструменту визначення пріоритетності управлінських заходів і формування аналітичної бази для стратегічного планування.

Особливу увагу приділено інтеграції ризикової компоненти у процес довгострокового стратегічного планування та застосуванню сценарного підходу як механізму зниження невизначеності. Виокремлено три базові стратегічні сценарії релокації — консервативний, балансований та агресивний — що відрізняються рівнем допустимого ризику, масштабом трансформацій та інтенсивністю використання ресурсів. Показано, що формування альтернативних сценаріїв сприяє підвищенню стратегічної гнучкості, адаптивності та обґрунтованості управлінських рішень.

Ключові слова: релокація бізнесу, стратегічне управління, ризик-орієнтований підхід, безперервність діяльності, адаптація, кризове середовище, управління змінами, стійкість підприємства.